

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi perusluonteiset maanteiden tavaraliikenneyhteydet Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan unionista eroamisen yhteydessä varmistavista yhteisistä säännöistä”

(COM(2018) 895 final – 2018/0436 (COD))

(2019/C 190/08)

Yleisesittelijä: **Raymond HENCKS**

Lausuntopyyntö	Euroopan parlamentti, 14.1.2019 Euroopan unionin neuvosto, 14.1.2019
Oikeusperusta	Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 91 artiklan 1 kohta
Vastaava erityisjaosto	”liikenne, energia, perusrakenteet, tietoyhteiskunta”
Työvaliokunnan päätös	22.1.2019
Hyväksyminen täysistunnossa	20.2.2019
Täysistunnon numero	541
Äänestystulos (puolesta / vastaan / pidättyi äänestämästä)	76/1/0

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 ETSK kannattaa komission pyrkimyksiä varmistaa väliaikaisesti raskailla tavarankuljetusajoneuvoilla hoidettavan EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisen maanteiden tavaraliikenteen perustaso, jos Yhdistynyt kuningaskunta eroaa EU:sta ilman ratifioitua erosopimusta, jolloin unionin oikeus ei enää sido sitä.

1.2 ETSK pitää tervetulleena, että ehdotetulla asetuksella Yhdistyneestä kuningaskunnasta peräisin oleville maanteiden tavaraliikenteen harjoittajille myönnetään vuoden 2019 joulukuun 31. päivään asti ulottuva oikeus harjoittaa kahdenvälistä kuljetusta lähtö- ja saapumispaikan välillä, joista toinen sijaitsee Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja toinen Euroopan unionissa, ehdotuksessa asetetuista ehdoin ja erityisesti sillä ehdolla, että EU:sta peräisin olevat tavaraliikenteen harjoittajat voivat toimia Yhdistyneen kuningaskunnan alueella vastaavien ehtoin, jotka varmistavat muun muassa tasapuoliset, yhdenvertaiset ja syrjimättömät kilpailuolosuhteet.

1.3 ETSK toivoo vahvasti, että Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset ottavat viimeistään ennen ilman sopimusta tapahtuvaa EU:sta eroamista käyttöön joukon vastaavia väliaikaisia toimenpiteitä, joilla varmistetaan, että Yhdistyneessä kuningaskunnassa toimivilla EU:sta peräisin olevilla maantieliikenteen harjoittajilla on samat oikeudet kuin ne, joita komissio ehdottaa siirtymäkauden ajaksi Yhdistyneessä kuningaskunnassa toimiluvan saaneille liikenteenharjoittajille ja jotka antavat heille mahdollisuuden kuljettaa tavaroita Yhdistyneen kuningaskunnan ja EU:n jäsenvaltion välillä.

1.4 Mikäli Yhdistynyt kuningaskunta eroaa EU:sta ilman sopimusta, ETSK toivoo, että Yhdistynyt kuningaskunta ja EU neuvottelevat CEMT-järjestelmän puitteissa toteutettavista perusluonteisista yhteyksistä sekä Yhdistyneen kuningaskunnan ja Euroopan unionin suhteita koskevista tulevista säännöistä ja sopivat niistä yhdessä ennen mainitun siirtymäkauden päättymistä.

1.5 Niiden sosiaalisten ja teknisten sääntöjen joukosta, joita Yhdistyneen kuningaskunnan myöntämän luvan saaneiden EU:n alueella toimivien liikenteenharjoittajien on noudatettava siirtymäkauden aikana, puuttuu raskaan liikenteen kuljettajien ammatitipätevyys ja jatkokoulutus. Koska tämä on erittäin tärkeä turvallisuustekijä, ETSK kehottaa täydentämään ehdotetun asetuksen 4 artiklaa viittauksella 15. heinäkuuta 2003 annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2003/59/EY maanteiden tavarajäsenliikenteeseen tarkoitettujen tiettyjen ajoneuvojen kuljettajien perustason ammattipätevyydestä ja jatkokoulutuksesta, neuvoston asetuksen (ETY) 3820/85 ja neuvoston direktiivin 91/439/ETY muuttamisesta sekä neuvoston direktiivin 76/914/ETY⁽¹⁾ kumoamisesta.

2. Johdanto

2.1 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 1072/2009⁽²⁾ vahvistetaan sellaisen maanteiden kansainvälisen tavaraliikenteen markkinoille pääsyä koskevat yhteiset säännöt koko EU:ssa, joka hoidetaan moottoriajoneuvoilla, joiden sallittu kokonaismassa on yli 3,5 tonnia, jäsenvaltion alueelle tai sen alueelta taikka yhden tai useamman jäsenvaltion alueen kautta.

2.2 Asetuksella on tarkoitus poistaa kaikki, myös markkinoille pääsyä koskevat rajoitukset, jotka kohdistuvat tavarankuljetuspalveluiden tarjoajiin kansallisuuden tai sen perusteella, että tämä on sijoittautunut muuhun jäsenvaltioon kuin siihen, jossa palveluja tarjotaan. Näiden liikennepalvelujen tarjoaminen edellyttää periaatteessa jäsenvaltion myöntämää yhteisön liikennelupaa sekä lisäksi kuljettajadistusta, jos kuljettaja on kolmannen maan kansalainen.

2.3 Jäsenvaltioista kolmansiin maihin suuntautuvaan liikenteeseen sovelletaan edelleen suurelta osin jäsenvaltioiden ja asianomaisten kolmansien maiden kahdenvälisiä sopimuksia.

2.4 Mikäli Yhdistynyt kuningaskunta eroaa Euroopan unionista ilman sopimusta, unionin oikeus ei enää sido Yhdistyneestä kuningaskunnasta tarjottavia maanteiden tavaraliikennepalveluita. Ilman voimassa olevaa lupaa Yhdistyneestä kuningaskunnasta peräisin olevilla maanteiden tavaraliikenteen harjoittajilla ei olisi enää pääsyä EU:n maanteiden tavaraliikenteen markkinoille, ja (todennäköisesti) päinvastoin.

2.5 Ainoa oikeusperusta eroa koskevan sopimuksen puuttumisen paikkaamiseksi on tällä hetkellä Euroopan liikenneministerikonferenssin (CEMT) monenvälinen kiintiöjärjestelmä, jota sovelletaan 43 maassa, niiden joukossa 26 EU:n jäsenvaltiota (Kyprosta lukuun ottamatta) sekä Yhdistynyt kuningaskunta, ja joka sallii kansainväliset tavaraliikenteen kuljetukset ajoneuvon rekisteröinti- maasta toiseen CEMT-jäsenvaltioon.

2.6 CEMT-jäsenvaltiolle vuodeksi 2019 myönnettyjen lupien määrä (23252 lupaa 27:n jäsenvaltion EU:lle ja 984 Yhdistyneelle kuningaskunnalle) on kuitenkin liian niukka nykyisiä liikennemääriä ajatellen. Lupien määrää voidaan lisätä vain kaikkien CEMT-maiden yksimielisellä päätöksellä, joten tämä vaihtoehto ei tarjoa asianmukaista ratkaisua, jolla pystytään välttämään maanteiden tavaraliikennemarkkinoille pääsyn estyminen EU:sta käsin Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja päinvastoin.

2.7 Jotta välttyttäisiin suhteettomilta häiriöiltä, joilla olisi tuhoisia seurauksia molemmille osapuolille, EU:ssa olisi kiireellisesti myönnettävä tilapäisiä liikenneoikeuksia Yhdistyneestä kuningaskunnasta peräisin oleville liikenteenharjoittajille, jos Yhdistynyt kuningaskunta puolestaan soveltaa samoja sääntöjä EU:sta peräisin oleviin liikenteenharjoittajiin.

3. Komission ehdotukset

3.1 Ehdotetulla asetuksella Yhdistyneestä kuningaskunnasta peräisin oleville tavaraliikenteen harjoittajille annetaan siinä tapauksessa, että Yhdistyneen kuningaskunnan ero EU:sta tapahtuu ilman sopimusta, oikeus harjoittaa kahdenvälisiä kuljetusta EU:ssa sitä päivää seuraavasta päivästä, jona perussopimuksia lakataan soveltamasta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan, aina 31. joulukuuta 2019 asti.

⁽¹⁾ EUVL L 226, 10.9.2003, s. 4.

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1072/2009, annettu 21 päivänä lokakuuta 2009, maanteiden kansainvälisen tavaraliikenteen markkinoille pääsyä koskevista yhteisistä säännöistä (EUVL L 300, 14.11.2009, s. 72).

3.2 Mainittu oikeus harjoittaa kahdenvälistä kuljetusta EU:ssa myönnetään kuitenkin vain, jos unionista peräisin olevien maanteiden tavaraliikenteen harjoittajien oikeudet Yhdistyneessä kuningaskunnassa vastaavat Yhdistyneestä kuningaskunnasta oleville maanteiden tavaraliikenteen harjoittajille myönnettäviä oikeuksia. Jos tämä vastaavuus ei toteudu, komissiolle siirretään valta antaa delegoitu säädös, jolla

vahvistetaan rajat kapasiteetille tai matkojen määrälle tai molemmille tai

keskeytetään ehdotetun asetuksen soveltaminen tai

toteutetaan muita asianmukaisia toimenpiteitä.

3.3 Yhdistyneestä kuningaskunnasta peräisin oleville tavaraliikenteen harjoittajille myönnettävien oikeuksien edellytyksenä on maanteiden tavaraliikenteeseen sovellettavan unionin lainsäädännön noudattaminen, erityisesti mitä tulee seuraaviin osa-alueisiin:

— liikkuessa työssä olevat työntekijät ja itsenäisinä ammatinharjoittajina toimivat kuljettajat

— tieliikenteeseen sovellettava sosiaalilainsäädäntö

— ajopiirturit

— tiettyjen maantieliikenteen ajoneuvojen suurimmat sallitut mitat ja painot

— tiettyjen moottoriajoneuvoluokkien nopeudenrajoittimet

— ajoneuvojen turvavöiden pakollinen käyttö

— työntekijöiden lähettämistä koskevan direktiivin noudattaminen

— tasapuolista ja syrjimätöntä kilpailua koskevien EU-sääntöjen noudattaminen.

3.4 Jäsenvaltiot ja komissio voivat tarkistaa, että Yhdistynyt kuningaskunta myöntää tavaroita unionin alueelle kuljettaville maanteiden tavaraliikenteen harjoittajille luvat tai sertifioi ne asianmukaisten standardien mukaisesti ja että kaikkea asiaankuuluvaa kansallista ja unionin lainsäädäntöä noudatetaan eikä oikeuksia ylitetä.

3.5 Jäsenvaltiot eivät saa neuvotella tai tehdä kahdenvälisiä sopimuksia maanteiden tavaraliikenteestä Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa nyt ehdotetun asetuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa.

4. Yleistä

4.1 Maanteiden tavaraliikenne on avainsektori sekä Yhdistyneelle kuningaskunnalle että EU:lle. Yhdistyneen kuningaskunnan ja EU:n välillä kulkee vuosittain yli 4,4 miljoonaa tavaraliikenteen ajoneuvoa kuljettajineen. Yhdistynyt kuningaskunta vei vuonna 2015 maanteitse yhteensä 21350000 tonnia tavaroita EU:hun. Samana aikana EU vei 26816000 tonnia tavaroita Yhdistyneeseen kuningaskuntaan⁽³⁾.

4.2 Näin ollen kyseisen vaihdon esteet vaikuttaisivat molemmiin puolin merkittävästi kauppaan, työllisyyteen ja talouskasvuun ja haittaisivat vakavasti toimitusketjuja.

⁽³⁾ Yhdistyneen kuningaskunnan maanteiden tavaraliikenteen yhdistyksen *Road Haulage Association* tilastoja.

4.3 ETSK on tyytyväinen siihen, että komissio on pahimman tilanteen välttämiseksi ehdottanut varotoimenpiteitä, joiden perusteella Yhdistyneen kuningaskunnan maanteiden tavaraliikenteen harjoittajille annetaan väliaikaisesti oikeus kahdenvälisiin kuljetuksiin Yhdistyneen kuningaskunnan ja EU:n välillä ehdotuksessa asetetuin ehdoin, joihin kuuluvat EU:sta peräisin olevien tavaraliikenteen harjoittajien vastaava markkinoille pääsy Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja tasapuoliset kilpailun edellytykset, siihen asti, kunnes ennen 31. joulukuuta 2019 päättyvän siirtymäkauden loppua neuvotellaan CEMT-järjestelmän puitteissa toteutettavista perusluonteisista yhteyksistä sekä mahdollisista Yhdistyneen kuningaskunnan ja Euroopan unionin suhteita koskevista tulevista säännöistä ja niistä sovitaan yhdessä.

4.4 ETSK toivoo vilpittömästi, että Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset ottavat viimeistään ennen ilman sopimusta tapahtuvaa EU:sta eroamista käyttöön joukon vastaavia väliaikaisia toimenpiteitä, joilla varmistetaan, että Yhdistyneessä kuningaskunnassa toimivilla EU:sta peräisin olevilla maantieliikenteen harjoittajilla on samat oikeudet kuin ne, joita komissio ehdottaa siirtymäkauden ajaksi Yhdistyneessä kuningaskunnassa toimiluvan saaneille liikenteenharjoittajille ja jotka antavat heille mahdollisuuden kuljettaa tavaroita Yhdistyneen kuningaskunnan ja EU:n 27 jäsenvaltion välillä.

4.5 Siinä tapauksessa, että Yhdistynyt kuningaskunta hylkää liikenneoikeuksien vastavuoroisuuden asetettuun määräaikaan mennessä, tarkasteltavana oleva ehdotettu asetus peruuntuu ja Yhdistyneen kuningaskunnasta tulevat tavarat olisi joko uudelleenlastattava unionin rajalla EU:ssa rekisteröityihin raskaisiin tavarankuljetusajoneuvoihin tai mahdollisuuksien mukaan kuljetettava kevyillä hyötyajoneuvoilla, joiden sallittu massa on alle 3,5 tonnia ja joihin ei sovelleta maanteiden kansainvälisen tavaraliikenteen markkinoille pääsyä koskevia yhteisiä sääntöjä.

4.6 ETSK on jo 18. tammikuuta 2018 ehdotuksesta asetukseksi asetuksen N:o 1072/2009 tarkistamisesta antamassaan lausunnossa "Maanteiden kansainvälisen tavaraliikenteen markkinoille ja maantieliikenteen harjoittajan ammattiin pääsy" (*) todennut, että kevyiden hyötyajoneuvojen jättäminen kyseisen asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle voi vääristää kilpailua. ETSK muistuttaa vaatimuksestaan sisällyttää kevyet hyötyajoneuvot kyseiseen asetukseen, vaikka se tapahtuisikin lievemmissä muodossa.

5. Erityistä

5.1 Ehdotetun asetuksen 4 artiklassa luetellaan ne sosiaaliset ja tekniset säännöt, joita Yhdistyneen kuningaskunnan myöntämän luvan saaneiden EU:n alueella toimivien liikenteenharjoittajien on noudatettava siirtymäkauden aikana.

5.2 ETSK toteaa, että raskaan liikenteen kuljettajien ammattipätevyys ja jatkokoulutus puuttuu velvoitteiden joukosta. Koska tämä on erittäin tärkeä turvallisuustekijä, ETSK kehottaa täydentämään kyseistä artiklaa viittauksella 15. heinäkuuta 2003 annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2003/59/EY maanteiden tavara- ja henkilöliikenteeseen tarkoitettujen tiettyjen ajoneuvojen kuljettajien perustason ammattipätevyydestä ja jatkokoulutuksesta, neuvoston asetuksen (ETY) 3820/85 ja neuvoston direktiivin 91/439/ETY muuttamisesta sekä neuvoston direktiivin 76/914/ETY kumoamisesta.

Bryssel 20. helmikuuta 2019.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Luca JAHIER

(*) EUVL C 197, 8.6.2018, s. 38.